

Werkboek

Jeugdgemeenteraad 2019

Iedereen doet mee

Naam:

Groep:

Les 1 De gemeente

Jouw school doet mee aan de jeugdgemeenteraad. Zo maken jullie kennis met de gemeente. Maar wat is de gemeente eigenlijk? Wie is de baas en wie doet wat? In dit werkboek lees je er meer over.

Er staan ook verschillende vragen bij de lessen genoemd. Veel van de antwoorden kun je vinden op de website van de gemeente (www.Nijkerk.eu). Succes met zoeken!

Gemeente als gebied

Als je naar een kaart van een land kijkt, zie je snel genoeg of het Nederland is: de gebogen vorm van de Noordzeekust, de eilanden en het IJsselmeer en de uitloper van Limburg 'geven samen Nederland vorm'.

Heel Nederland is opgedeeld in gemeenten, die allemaal hun eigen gebied hebben. Zo loopt de gemeente Nijkerk ongeveer vanaf de snelweg de A1 in het zuiden tot het randmeer (Nijkerkernauw) in het Noorden. Aan de westkant wordt de grens vooral door het riviertje De Laak gevormd. Samen vormen alle gemeenten 'Nederland'.

OPDRACHT 1 Hoe heten de burens?

Kijk op een kaart (website of atlas) en schrijf hieronder drie gemeenten op, die aan de gemeente Nijkerk grenzen (het zijn er overigens meer dan drie):

1.
2.
3.

Gemeente als samenleving

In een gemeente wonen inwoners. Zo noemen we de mensen die binnen het gebied van een gemeente wonen. Sommige inwoners wonen in een woning ergens in het buitengebied, anderen wonen dicht bij elkaar. Deze huizen samen vormen een buurtschap, dorp of stad. De inwoners vormen de samenleving.

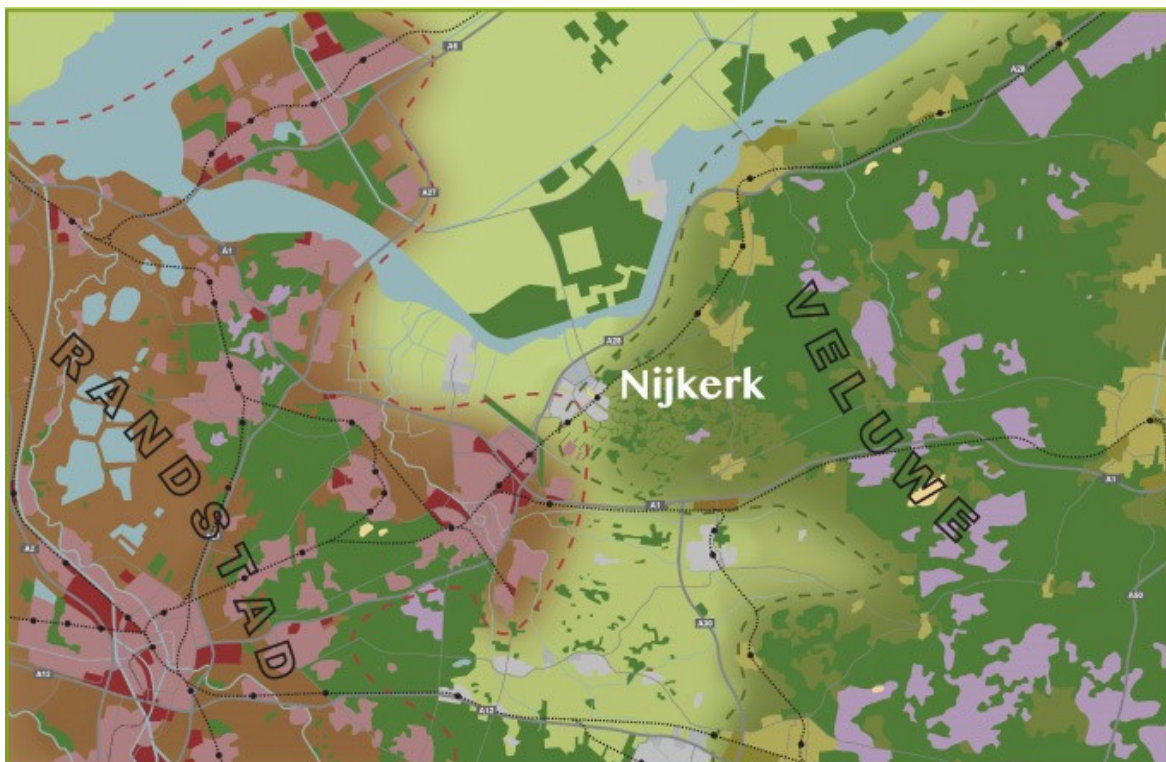
OPDRACHT 2 Zo zit dat

De gemeente Nijkerk bestaat uit:

- De stad
- Het dorp
- Het dorp

Eén van de buurtschappen in de gemeente Nijkerk heet:

.....

De gemeente als organisatie

Met de gemeente wordt vaak de organisatie of het stadhuis bedoeld. Zo zeggen mensen wel eens dat ze voor hun rijbewijs of paspoort 'naar de gemeente' moeten. Ze bedoelen dan het stadhuis. Of het onderhoud van een speelplek wordt 'door de gemeente' gedaan. Dan gaat het over de mensen die bij de gemeente werken: die worden ambtenaren genoemd.

Sommige ambtenaren werken buiten aan het onderhoud van het groen of ze halen het afval bij de mensen op. Veel ambtenaren werken in het stadhuis. Ze maken (ook samen met inwoners) plannen voor de stad en de dorpen over het verkeer, de huizen en de zorg voor mensen die hulp nodig hebben. Maar zij geven ook rijbewijzen en paspoorten uit. Dit zijn maar een paar voorbeelden.

De gemeente als bestuur

Gemeenteraad

De gemeenteraad is de baas in Nijkerk. De raadsleden worden elke vier jaar gekozen door de inwoners van de gemeente Nijkerk die stemrecht hebben. Je hebt stemrecht als je 18 jaar of ouder bent. Je mag dan stemmen op een persoon, die lid is van een gemeentelijke politieke partij.

Op deze foto zie je de 27 gekozen raadsleden, de burgemeester (voorzitter van de gemeenteraad) en de griffier.

Meestal zijn de personen waar je op kunt stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen ook bij een landelijke politieke partij aangesloten, maar dat hoeft niet. Naast de landelijke politieke partijen, zoals bijvoorbeeld CDA, SP, VVD, ChristenUnie, SGP, PvdA, D66 en GroenLinks, zijn er partijen die alleen plaatselijk voorkomen. In Nijkerk is dat 'De Lokale Partij'. Ook kennen we hier 'PRO21'. Dat is een lokale politieke partij gevormd door GroenLinks, Partij van de Arbeid en D66. Een groepje raadsleden van eenzelfde politieke partij of samenwerkingsverband noemen we fractie.

Raadslid zijn is geen betaalde baan. Veel raadsleden hebben naast hun werk voor de gemeenteraad nog ander werk.

Als je raadslid bent, moet je 'denken in het algemeen belang'. Een raadslid is 'volksvertegenwoordiger' en komt op voor de belangen van alle inwoners van de gemeente. De griffier is adviseur van de gemeenteraad.

College van Burgemeester en Wethouders

Het college van Burgemeester en Wethouders wordt vaak 'college van B&W' genoemd. Samen zijn de burgemeester en de wethouders de dagelijkse bestuurders van de gemeente.

Bij de vergaderingen is ook altijd de gemeentesecretaris aanwezig. Hij is de directeur van de gemeentelijke organisatie (de ambtenaren).

Op de foto van links naar rechts:

Wethouder Wim Oosterwijk, gemeentesecretaris Gert Van Beek, wethouder Mariëlle Broekman-van der Pers, burgemeester Gerard Renkema, wethouder Nadya Aboyaakoub-Akkouh, wethouder Harke Dijksterhuis.

Burgemeester

De burgemeester wordt officieel benoemd door de Koning, maar de gemeenteraad draagt een kandidaat voor. Dat is steeds voor een periode van zes jaar. Kort geleden heeft de gemeenteraad besloten om burgemeester Renkema voor te dragen voor de derde ambtstermijn zodat hij ook de komende jaren burgemeester van Nijkerk blijft.

De burgemeester is voorzitter van het college van burgemeester en wethouders én voorzitter van de gemeenteraad. Daarnaast heeft de burgemeester taken op het gebied van openbare orde en veiligheid, zoals politie- en brandweerkaken.

Wethouder

De wethouders worden door de gemeenteraad benoemd. Het is een betaalde baan. Een wethouder kan niet tegelijkertijd raadslid zijn omdat de gemeenteraad ook controleert of het college van burgemeester en wethouders doen wat afgesproken is met de gemeenteraad. Elke wethouder heeft een eigen taakgebied, zoals bijvoorbeeld onderwijs, bedrijven, duurzaamheid of financiën.

OPDRACHT 3 Het gemeentebestuur van Nijkerk

- De burgemeester van Nijkerk heet:
- Het college bestaat uit de burgemeester en wethouders
- In de gemeenteraad van Nijkerk zitten nu mensen
- In de gemeenteraad van Nijkerk zitten politieke partijen. Noem er tenminste vier:
 1.
 2.
 3.
 4.

Wie doet wat?

In Den Haag worden door de regering (=rijksoverheid) verschillende wetten en regels gemaakt, bijvoorbeeld hoe hoog de dijken om ons land moeten zijn. Dat zijn regels die gelden voor heel Nederland. De gemeenten zijn *verplicht* om die taken uit te voeren.

Een gemeente maakt zelf ook regels, bijvoorbeeld over het ophalen van afval, over waar je mag parkeren en op welke parkeerplaatsen je moet betalen.

Naast de rijksoverheid en de gemeenten bestaan er provincies. De provincies controleren wat gemeenten doen. Zij kijken bijvoorbeeld of de gemeenten wel genoeg huizen bouwen voor hun inwoners. Verder gaan de provincies ook over het aanleggen en onderhouden van bepaalde wegen, rotondes en bruggen en over de energievoorziening.

Anders werken

Steeds vaker gaat de gemeente vooraf met inwoners en organisatie overleggen over plannen. Dus niet in het stadhuis alles bedenken en dan vragen of het goed is. Maar echt samen met inwoners nadenken over welke dingen we belangrijk vinden voor onze gemeente en waar we geld aan besteden. Deze manier van werken noemen we in Nijkerk: 'Samen Nijkerk'.

Les 2 Kiesrecht

In Nederland hebben we kiesrecht. Dat betekent dat we mogen stemmen voor de leden van de Tweede Kamer in den Haag, voor de leden van de Provinciale Staten en voor de gemeenteraadsleden in de eigen gemeente. Dat algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen is 100 jaar geleden ingevoerd.

Veel langer geleden, voor het jaar 1848 mochten maar een paar mensen stemmen. De koning had in die tijd bijna alle macht.

In 1848 kwam er een nieuwe grondwet van Thorbecke. Vanaf dat moment mochten er meer mensen stemmen maar het bleef een kleine groep. Want alleen rijke mannen van 23 jaar en ouder mochten naar de stembus.

In 1917 veranderde dat. Vanaf dat moment kregen alle mannen van 25 jaar en ouder kiesrecht. En sinds 1919 mogen ook alle vrouwen van 25 jaar en ouder stemmen. Dat is nu dus 100 jaar geleden.

De leeftijd waarop je voor het eerst mag gaan stemmen werd eerst verlaagd naar 23 jaar en later naar 18 jaar. Dat is nog steeds zo.

Gekozen

De gemeenteraadsleden in Nijkerk zijn vorig jaar op 21 maart gekozen door de inwoners van de gemeente. De partijen die meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen, hebben wensen en plannen voor de gemeente Nijkerk. De belangrijkste punten schrijven ze op in hun verkiezingsprogramma. Zo kunnen de mensen die gaan stemmen de partijen vergelijken en de partij kiezen die het beste bij hen past.

Als er verkiezingen zijn, worden op verschillende plekken in de gemeente stembureaus ingericht. Dat kan bijvoorbeeld in een school of in een woonzorgcentrum zijn.

In het stembureau krijgen de kiezers een stembiljet waarop alle namen staan van personen die voor een bepaalde partij in de gemeenteraad willen komen. In het stemhokje kleur je bij een van de namen het vakje rood. Zo breng je je stem uit.

Zetels

Als de stembureaus zijn gesloten, begint het tellen van alle stemmen. Dat is veel werk! Daarna weten de partijen hoeveel zetels ze in de gemeenteraad krijgen. Zetel is een deftig woord voor stoel. Dus het is ook een manier om te zeggen hoeveel raadsleden er van een partij in de gemeenteraad van Nijkerk komen. De partij met de meeste stemmen, krijgt de meeste zetels.

OPDRACHT 4 Stemmen

1. Vanaf welke leeftijd mag je stemmen voor de gemeenteraad?

Gemeenteraad

De gekozen gemeenteraad is aan het werk tot de volgende verkiezingen in maart van het jaar 2022. De griffier (dat is de adviseur voor de raadsleden) helpt de raadsleden om hun werk goed te kunnen doen. Bijvoorbeeld door cursussen en trainingen te organiseren voor de raadsleden. Maar ook door ervoor te zorgen dat de raadsleden alle informatie ontvangen die ze nodig hebben om belangrijke beslissingen voor Nijkerk te nemen.

Vergaderingen

De raadsleden komen vaak op donderdagavond naar het stadhuis om te praten over plannen en ook om te luisteren naar inwoners. De meeste vergaderingen zijn 'openbaar'. Dat betekent dat iedereen er bij kan zijn en mee mag luisteren. Hieronder lees je welke vergaderingen er zijn voor de raadsleden.

Beeldvorming

Op deze avond krijgen de raadsleden informatie over een onderwerp waarover de gemeenteraad later een besluit moet nemen. Ook Inwoners kunnen ook worden uitgenodigd om mee te praten. Vaak zijn dat mensen die óf deskundig zijn óf duidelijke belangen bij een voorstel hebben. De raadsleden krijgen zo een goed 'beeld' van wat er allemaal speelt, vandaar de naam Beeldvorming.

Raadscommissie

In deze commissievergaderingen worden nog geen besluiten genomen. De raadsleden praten dan met elkaar over de voorstellen van het college en bedenken welke voordelen en nadelen er zijn. Ook inwoners kunnen meepraten. We noemen dat 'inspreken'. Het moet wel over een onderwerp gaan dat op de agenda staat en men moet zich vooraf even melden. Daar wordt heel regelmatig gebruik van gemaakt, vooral als mensen het niet of niet helemaal eens zijn met voorstellen.

Raadsvergadering

Over veel plannen moet de gemeenteraad uiteindelijk besluiten nemen: hoe gaat een nieuwe woonwijk er uit zien? Hoeveel geld gaat er naar het onderhoud van straten en wegen en hoeveel als subsidie naar verenigingen en instellingen?

In de raadsvergadering vertellen de raadsleden van de verschillende partijen wat zij van het voorstel vinden. Aan het eind van de bespreking van een voorstel gaan de raadsleden stemmen. Ze stemmen voor of tegen of kunnen een voorstel wijzigen.

Er zijn ongeveer 10 raadsvergaderingen per jaar. In de maanden juli en augustus wordt er niet vergaderd.

Inloopspreekuur van de raad

Een keer per maand is er een inloopspreekuur in het stadhuis. Inwoners van de gemeente Nijkerk die een vraag willen stellen aan een of meer raadsleden, kunnen zonder afspraak langs komen om even te overleggen met een of meer raadsleden.

Natuurlijk kunnen inwoners er ook voor kiezen om een brief of e-mail te sturen of even te bellen met een of meer raadsleden. De raadsleden horen graag wat de inwoners belangrijk vinden.

Alle vergaderingen op een rijtje

Op de website van de gemeente www.nijkerk.eu kun je lezen welke vergaderingen er zijn en waar het over gaat. Ga naar het tabblad 'Bestuur' en kies dan bij Gemeenteraad voor 'Vergaderingen en stukken'.

Daar zie je dat er per maand veel vergaderingen en andere bijeenkomsten zijn en dat de raadsleden genoeg te lezen hebben. Dat is veel werk, zeker omdat raadsleden het raadswerk vaak naast hun baan doen. Maar raadsleden vinden het fijn om mee te praten en mee te beslissen over wat er in hun gemeente gebeurt.

In de Jeugdgemeenteraad praat je ook over een belangrijk voorstel (door jullie gemaakt!) waarover jullie ook gaan stemmen. Zo leer je zelf hoe het gaat als je samen een besluit moet nemen.

OPDRACHT 5 Vergaderingen

- **Als je iets wilt vragen aan een raadslid, naar welke bijeenkomst kun je dan het beste gaan?**

.....

- **Vergadert de gemeenteraad op 27 maart of 28 maart 2019?**

.....

Heb je vragen over deze twee lessen?

Schrijf ze op en bewaar ze. Er komt waarschijnlijk binnenkort een raadslid bij jou op school. Hij / zij kan jouw vraag vast beantwoorden! De vraag kun je ook stellen tijdens de rondleidingen op 12 maart 2019.

Les 3 De opdracht

Iedereen doet mee!

De gemeente Nijkerk vindt het belangrijk dat iedereen in onze gemeente 'mee kan doen'. En 'meedoen' gaat over van alles wat je maar kunt bedenken. Sporten, muziek maken, naar school gaan, kunnen werken of naar de winkels kunnen gaan. Het maakt niet uit wat je leeftijd is, waar je vandaan komt, hoeveel geld je hebt en welke talenten of beperkingen je hebt. Het is fijn om 'mee te doen'.

Het is dus belangrijk dat we er met elkaar op letten of er volwassenen of kinderen zijn die dat niet kunnen. En als we weten hoe dat komt, is er vast wel een oplossing te bedenken.

We hopen dat we er in Nijkerk zo aan gewend raken om daar op te letten, dat 'iedereen doet mee' werkelijkheid wordt. Daarom vragen we ook aan jullie om daar over na te denken.

- Kunnen jullie situaties bedenken waarin (groepen) volwassenen of kinderen die dat wel zouden willen nu nog niet 'mee kunnen doen'?
- Kunnen jullie bedenken hoe het komt dat deze mensen niet goed 'mee kunnen doen'?
- Welke situatie willen jullie graag veranderen?
- Hoe willen jullie dat doen?

Maak een plan waarin staat welke situatie jullie willen veranderen zodat iedereen 'mee kan doen'.

OPDRACHT

- Een plan op weg naar: "Iedereen doet mee"
- Maak een plan waaruit blijkt:
 - Wat jullie willen doen
 - Waarom jullie dat willen doen
 - Voor wie precies?
 - Hoe?
 - Waar?
 - Hoeveel het kost
- Maak een presentatie voor in de kraam

Uitvoering

1. Voorbereiding

Besprek met de juf of meester hoe jullie gaan werken.

Misschien hebben jullie hier iets aan:

- Verdeel jullie groep in kleine groepjes en denk met elkaar over manieren om iedereen “mee te laten doen”.
- Bedenk dat jullie idee uitvoerbaar moet zijn. De gemeente probeert het winnende plan ook echt uit te voeren. Er is eenmalig € 5.000,-.
- Als jullie hiermee klaar zijn, vertelt elk groepje aan de rest van de groep welk plan ze bedacht hebben.
- De juf of meester bepaalt hierna welk plan het meest geschikt is om uit te werken. Met de hele groep wordt dit plan verder uitgewerkt. Het is meestal wel handig om het werk te verdelen en niet alles met z’n allen te doen. Dat kost namelijk veel tijd.
- Het is goed om bij het bedenken van het plan rekening te houden met punten waar de jury op zal letten bij de beoordeling.
 - o Is het een origineel idee?
 - o Maken jullie goed duidelijk waarom het belangrijk is dat het plan uitgevoerd wordt?
 - o Kan het plan uitgevoerd worden binnen het budget van 5000 euro?

2. Wie doet wat?

- Kies uit jouw groep 2 kinderen die op de avond van 12 maart 2019 ‘Jeugdgemeenteraadslid’ mogen zijn. Dat zijn vaak kinderen die iets goed kunnen uitleggen en niet bang zijn om iets te vertellen. Ze moeten anderen kunnen overtuigen waarom jullie plan het beste is.
- Kies vervolgens 10 kinderen uit die tijdens de rondleiding mogen stemmen over alle ideeën. Dat zouden kinderen kunnen zijn die goed kunnen kijken naar wat het beste past bij de opdracht
- Kies 4 (creatieve) kinderen die de kraam mogen inrichten.

3. Presenteren van het plan

Op de dag vóór de jeugdgemeenteraad, op maandag 11 maart 2019, mogen de vier kinderen van jullie groep alvast een kraam inrichten. De kraam staat al (kaal) klaar in het gemeentehuis en heeft een afmeting van 100cm x 75cm.

In de kraam kunnen jullie het plan presenteren. Eigenlijk maak je er een soort mooie etalage van. Zorg zelf voor bevestigingsmateriaal zoals plakband en touw om de kraam zo mooi mogelijk in te richten.

Schrijf op een groot blad de belangrijkste punten uit jullie plan en leg dat goed zichtbaar in de kraam.

Wij maken in het gemeentehuis foto's van jullie ingerichte kramen, deze worden dan op dinsdag 12 maart 2019 's avonds tijdens het debat op een groot scherm getoond.

Een paar van de kraampjes uit 2018

's Avonds gaan de twee jeugdgemeenteraadsleden iets over het plan vertellen. Denk met elkaar goed na wat het belangrijkste is om te vertellen. Waarom is jullie plan het beste? Je mag een A4 uitdelen met informatie, maar er kan geen PowerPoint presentatie worden getoond.

Zorg zelf voor genoeg kopieën als je iets wilt uitdelen. Bespreek dat 's middags ook als je met de raadsleden gaat oefenen.

Jury

Jullie ideeën worden op verschillende manieren beoordeeld. De vakjury (met de burgemeester, een wethouder, de griffier en twee ambtenaren) bekijken alle kraampjes en geven punten.

Stemmen

Op dinsdag 12 maart 2019 komen jullie met je groep naar de rondleiding in het gemeentehuis. Jullie kunnen dan de inzendingen van alle scholen in de kramen bewonderen en ook punten uitdelen. Bij binnenkomst krijgen de meesters, juffen of begeleiders 10 stembiljetten en pennen uitgereikt. Deze geven ze door aan de 10 'stemmers'. Aan het eind van de rondleiding mogen zij op het formulier schrijven welke school het beste idee en de mooiste presentatie in de verkiezingskraam heeft.

Je kunt niet op je eigen plan stemmen!

Uitslag

In het gemeentehuis gaan we na afloop van de rondleiding al die stemmen tellen en voegen dat bij de uitslag van de vakjury. 's Avonds worden dan de vijf beste plannen / ideeën bekend gemaakt.

Het avondprogramma

De jeugdgemeenteraadsleden (2 per school) komen op 12 maart 2019 om 15.30 uur naar het gemeentehuis. Zij worden door 'echte' raadsleden al vast 'getraind' om 's avonds het idee van de eigen school goed te kunnen verdedigen. Ook is er om 17.00 uur een generale repetitie in de raadszaal. De burgemeester is daar ook bij. Deze jeugdgemeenteraadsleden eten samen met de raadsleden en ambtenaren in het bedrijfsrestaurant van het stadhuis en er wordt een foto gemaakt. We noemen dat 'het persmoment'.

Om 19.00 uur wordt het 'debat' gehouden. De burgemeester zal dit debat leiden. De strijd gaat tussen de vijf beste plannen, maar iedere school doet met twee leerlingen mee aan het debat. Hoe dat allemaal in z'n werk gaat wordt ook op de avond zelf uitgelegd.

TIP: alvast even oefenen op school

De klas stelt kritische vragen aan de twee jeugdgemeenteraadsleden. Deze kinderen moeten goed kunnen aangeven waarom het idee van hun het beste is. Kunnen zij anderen goed overtuigen van hun idee?

Dit is de raadzaal van de gemeente Nijkerk. Hier wordt op dinsdag 12 maart 2019 het debat van de Jeugdgemeenteraad gehouden. Wie heeft het beste plan bedacht voor: “Iedereen doet mee”? Wie heeft het plan het mooist gepresenteerd in de kraam? Na afloop van de vergadering zal de burgemeester de uitslagen bekend maken.

Heel veel succes en tot ziens!!